

REPUBLICA MOLDOVA

Raionul Orhei

Primăria Comunei Podgoreni

PLAN LOCAL DE ACȚIUNI

Comuna Podgoreni, Raionul Orhei

Perioada de implementare: 2025 – 2030

Elaborat de:

Echipa tehnică AO Oikumena,
în colaborare cu Echipa Primăriei Comunei Podgoreni

Aprobat de:

Consiliul Local Podgoreni
Hotărârea nr. ____ / ____ _____ 2025

PLAN LOCAL DE ACȚIUNI

Comuna Podgoreni, Raionul Orhei

Notă: Prezentul document este un instrument de planificare flexibil, care se poate adapta și completa pe măsură ce survin schimbări în situația economică, socială și de mediu. Pentru rezultate optime, este esențial ca autoritățile locale și comunitatea să colaboreze îndeaproape, beneficiind totodată de sprijinul partenerilor și investitorilor externi.

PREFAȚĂ

Podgoreni este un sat din raionul Orhei, Republica Moldova, unicul sat din comuna Podgoreni.

Acest **Plan Local de Acțiuni (PLA)** pentru comuna Podgoreni, situată în raionul Orhei, a fost elaborat cu scopul de a oferi un cadru strategic de dezvoltare rurală durabilă. Documentul se bazează pe o analiză detaliată a resurselor naturale, a contextului socio-economic și a infrastructurii locale, propunând direcții de acțiune care să contribuie la creșterea calității vieții, stimularea economiei locale și protecția mediului înconjurător.

ACRONIME & ABREVIERI

- **ADMA** – Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii
- **AIPA** – Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură
- **BERD** – Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
- **EE** – Eficiență energetică
- **FAO** – Food and Agriculture Organization (Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură)
- **FEN** – Fondul Ecologic Național
- **GEFF** – Programul de Finanțare a Economiei Verzi
- **GIS** – Geographic Information System (Sistem Informațional Geografic)
- **GIZ** – Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (Agenția Germană pentru Cooperare Internațională)
- **IFAD** – Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă
- **IPCC** – Intergovernmental Panel on Climate Change (Grupul Interguvernamental privind Schimbările Climatice)
- **LCC** – Land Capability Classification (Clasificarea capacității terenurilor)
- **LDN** – Land Degradation Neutrality (Neutralitatea degradării terenurilor)
- **MAC-P** – Agricultura Competitivă în Moldova
- **MAME** – Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol
- **MDT** – Managementul Durabil al Terenurilor
- **ONG** – Organizație non-guvernamentală
- **PDSISM** – Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică
- **PFP** – Perdele Forestiere de Protecție

- **PNDR** – Programul Național de Dezvoltare Rurală
- **PNERP** – Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor
- **PNUD** – Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
- **SDG** – Sustainable Development Goals (Obiective de Dezvoltare Durabilă)
- **TRTP** – Programul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale”
- **UCIP IFAD** – Unitatea Consolidată pentru Implementarea Programelor IFAD
- **UE** – Uniunea Europeană

LISTĂ TABELE

1. Tabelul din secțiunea 4.2. "Măsurile propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare"

LISTĂ FIGURI

1. Harta „Sub-tipuri de sol”
2. Harta „Conținutul de nisip (0-5 cm)”
3. Harta „Conținutul de praf (0-5 cm)”
4. Harta „Conținutul de argilă (0-5 cm)”
5. Harta „Stocuri de carbon (0-30 cm)”
6. Ponderea categoriilor de utilizare a terenurilor
7. Harta „Acoperirea terenurilor”
8. Harta „Eroziunea solului”
9. Plan – schiță a PFP-urilor din perimetrul comunei

CUPRINS

PREFAȚĂ	1
ACRONIME & ABREVIERI	1
LISTĂ TABELE	2
LISTĂ FIGURI	2
1. INTRODUCERE	4
2. SITUAȚIA ACTUALĂ	4
2.1. Relieful, clima și apele	4
2.2. Resursele naturale.....	5
2.2.1. Solurile	5
2.2.2. Fond forestier.....	7
2.2.3. Resurse minerale.....	7
2.2.4. Resurse energetice.....	7
2.3. Acoperirea și utilizarea terenurilor	7
2.4. Populația, așezările și infrastructura	9
2.5. Protecția mediului	10
2.5.1. Managementul deșeurilor	10
2.5.2. Biodiversitatea	10
2.5.3. Perdelele Forestiere de Protecție (PFP)	10
2.6. Hazarduri naturale	12
2.6.1. Eroziunea solului.....	12
3. OPORTUNITĂȚI ȘI CONSTRÂNGERI	14
3.1. Oportunități de dezvoltare.....	14
3.2. Constrângeri de dezvoltare.....	14
3.3. Scenarii de dezvoltare	14
3.3.1. Scenariul 1: Dezvoltare agricolă intensivă	14
3.3.2. Scenariul 2: Dezvoltare ecologică și turistică.....	15
3.3.3. Scenariul 3: Dezvoltare mixtă (agricultură sustenabilă + infrastructură modernă).....	15
4. OPȚIUNI DE DEZVOLTARE	15
4.1. Pretabilitatea unor culturi agricole și scheme de rotație a culturilor	15
4.2. Măsuri propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare	16
5. COMUNICARE ȘI SENSIBILIZARE	25
5.1. Obiectivele strategiei de comunicare	25
5.2. Mesaje-cheie.....	26
5.3. Public-țintă	27
5.4. Canale de comunicare.....	28
5.5. Activități propuse.....	29
6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI	31
BIBLIOGRAFIE	32
ANEXE	32

1. INTRODUCERE

Comuna Podgoreni, parte a raionului Orhei, este definită de peisaje colinare și terenuri agricole fertile, aspect ce oferă oportunități pentru dezvoltarea agriculturii și, în perspectivă, a turismului rural. Prin acest **Plan Local de Acțiuni**, se urmărește stabilirea de direcții strategice și măsuri concrete, care să permită valorificarea resurselor disponibile, îmbunătățirea infrastructurii și stimularea economiei locale, în paralel cu protecția mediului înconjurător și creșterea nivelului de trai al locuitorilor.

Obiective specifice:

- Analiza contextului natural, socio-economic și a infrastructurii din comuna Podgoreni;
- Identificarea principalelor provocări și priorități de dezvoltare;
- Formularea unor măsuri practice pentru modernizarea infrastructurii, susținerea agriculturii și protecția mediului;
- Implicarea activă a autorităților, fermierilor, investitorilor, ONG-urilor și a comunității în implementarea acțiunilor propuse.

2. SITUAȚIA ACTUALĂ

2.1. Relieful, clima și apele

Relieful. Comuna Podgoreni se află într-o zonă colinară, cu altitudinea minimă 88,4 m, maximă 308,2 m (amplitudine altitudinală ~219,8 m). Panta medie a terenului este de ~5,8°, cu porțiuni abrupte (panta maximă ~28,4°). Expoziția medie a versanților este de ~191,2° (sudică). Relieful comunei este domol, dominat de dealuri cu versanți blânzi. Pantele medii de aproximativ 10% și orientarea spre sud cresc vulnerabilitatea la eroziune. În șesul inferior de lângă Răut se dezvoltă agricultură intensivă, în timp ce dealurile sunt folosite pentru pășuni și culturi de viță-de-vie. Principalii parametri morfometrici (altitudinea medie ~183 m, amplitudine ~220 m) indică un relief relativ variat. Practicile agricole durabile și lucrările antierozionale pe pantă sunt recomandate pentru a menține solul productiv și a preveni degradările.

Clima. Localitatea are un climat temperat-continental, cu ierni reci (-1,18°C, min. -22°C) și veri călduroase (peste 21°C, max. 36°C). Primăverile și toamnele au temperaturi medii între 10-11°C. Precipitațiile medii iarna sunt de 117 mm, iar anual variază între 480-590 mm, cu minime sub 440 mm în anii secetoși și maxime de peste 640 mm în anii ploioși. În viitorul apropiat, temperaturile vor crește cu 1,5-2°C, iar precipitațiile vor deveni mai neregulate.

Sursele de apă. Comuna beneficiază de prezența râului Cogâlnic, afluent al r. Răut, care nemijlocit traversează comuna și două cursuri provizorii mici de apă. Pe teritoriul comunei sunt amenajate 3 iazuri mici, utilizate pentru irigații și pescuit. Suprafața totală ocupată de lacuri constituie 15 ha. De asemenea, rezervele subterane de apă pot fi utilizate pentru consumul domestic, dar calitatea lor variază în funcție de adâncime și locație. Este necesară implementarea unor sisteme de filtrare și monitorizare pentru a asigura siguranța apei potabile. Din cauza creșterii evaporării (cca 0,9 m³ de pe fiecare m² de apă) în viitorul apropiat resursele de apă se vor micșora.

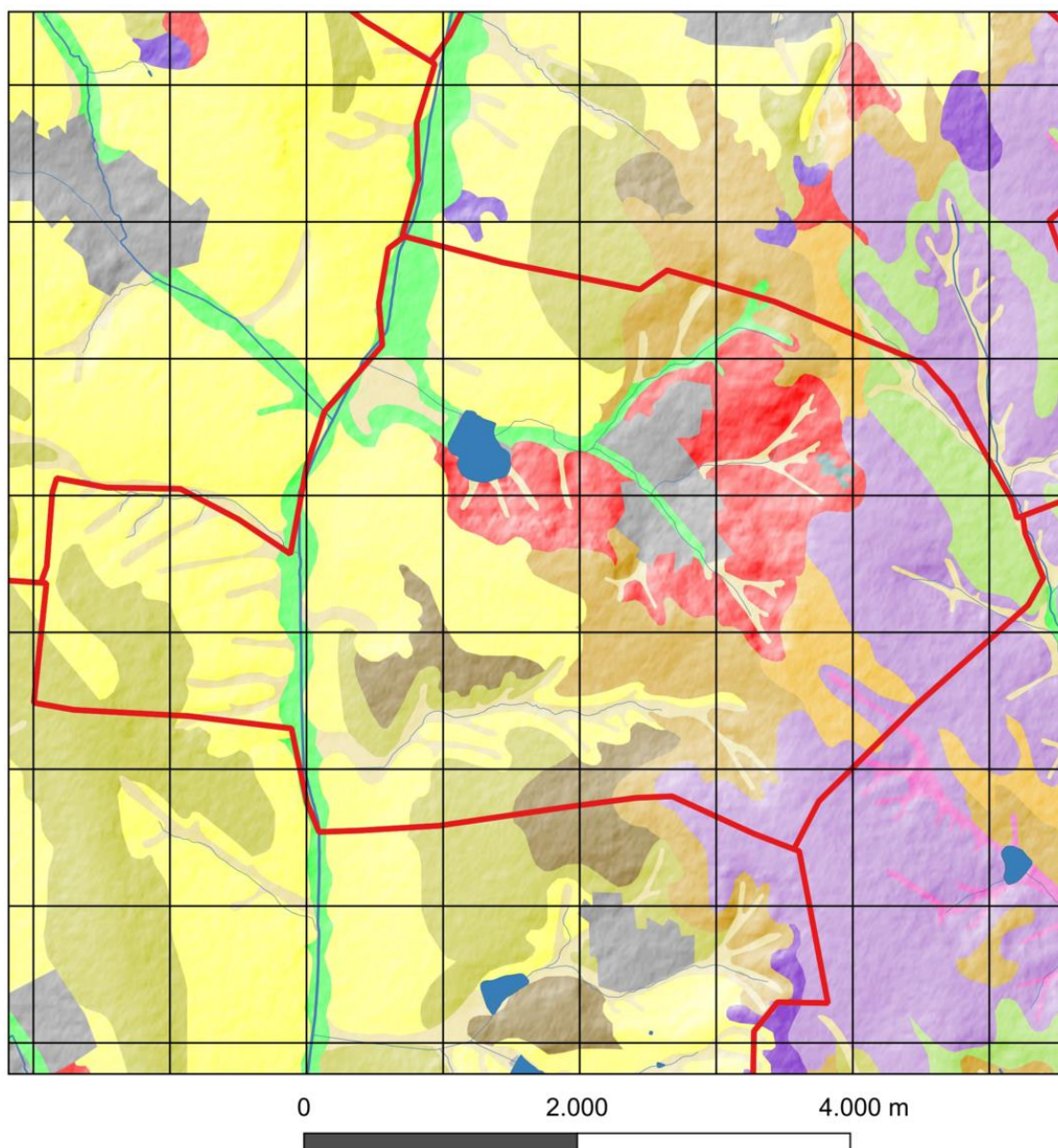
2.2. Resursele naturale

2.2.1. Solurile

Predomină cernoziomurile, care acoperă cea mai mare parte din suprafața comunei și oferă solurilor o fertilitate bună. Orice alte tipuri genetice de sol sunt prezente doar pe suprafețe reduse, fără impact major asupra distribuției generale.

Predomină cernoziomurile, favorabile pentru cereale (grâu, porumb), legume, oleaginoase (floarea-soarelui) și viță-de-vie. Practicile agricole necorespunzătoare (monocultură, fertilizanți chimici în exces) pot duce la reducerea fertilității pe termen lung.

Sub-tipuri de sol - Comuna Podgoreni

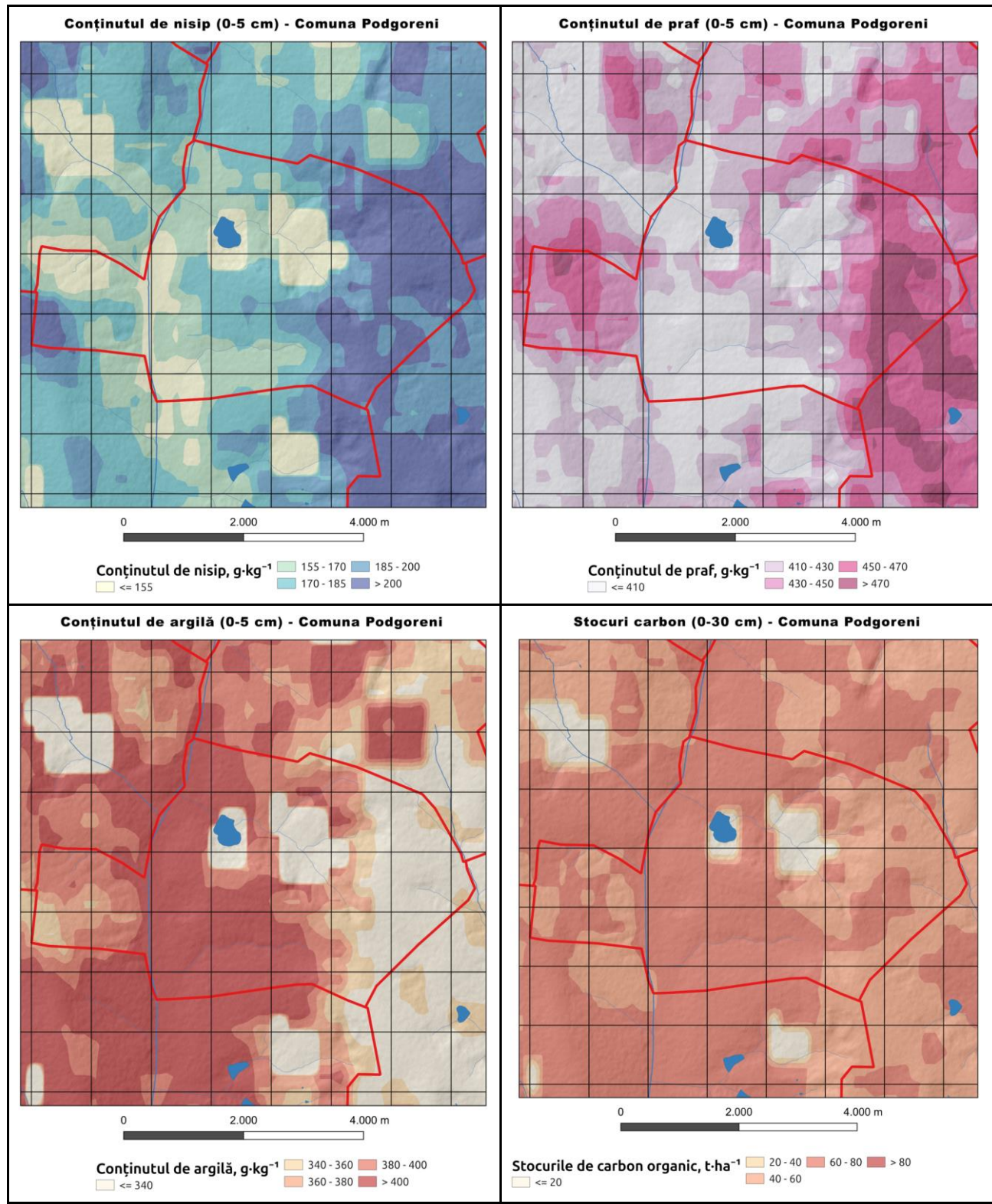
Sub-tipuri de sol

- Alunecări de teren active
- Cernoziom argiloiluvial
- Cernoziom carbonatic
- Cernoziom levigat

- Cernoziom obișnuit
- Cernoziom tipic
- Ravene
- Sol aluvial molic
- Sol cenușiu molic

- Sol cenușiu tipic
- Sol cernizomoid tipic
- Sol deluvial ocric

Solurile din această comună au o textură luto-argilă, cu aproximativ 39% argilă, 43% praf (silt) și 18% nisip. Conținutul ridicat de argilă asigură o bună capacitate de reținere a apei și a substanțelor nutritive, deși drenajul poate deveni mai lent în perioadele cu precipitații abundente. Conținutul de carbon organic este moderat (~6.2%), sugerând o fertilitate bună, care însă poate fi îmbunătățită în continuare prin aport de materie organică. Având o textură pronunțat argilă, se impune evitarea lucrărilor agricole pe terenul ud pentru a preveni tasarea excesivă a solului.

Stocul mediu de carbon organic în stratul 0–30 cm este 58.9 t/ha. Pe profilul 0–200 cm, distribuția relativă pe straturi este: 0–5 cm 35.8%, 5–15 cm 18.4%, 15–30 cm 17.4%, 30–60 cm 13.6%, 60–100 cm 8.8% și 100–200 cm 6.0%. Stratul 0–30 cm concentrează ~71.6% din stocul pe profil. Per ansamblu, se observă o scădere treptată a ponderii cu adâncimea.

Primăria Podgoreni cuprinde și 11,00 ha de terenuri afectate, precum râpe și zone predispuse la alunecări de teren, care necesită intervenții pentru consolidare și reabilitare ecologică.

2.2.2. Fond forestier

Suprafața împădurită este mică, însă exercită un rol esențial în menținerea biodiversității și protecția versanților. Extinderea perdelelor forestiere ar ajuta la combaterea eroziunii și la îmbunătățirea calității mediului.

Primăria Podgoreni dispune de plantații forestiere care ocupă o suprafață totală de 370,32 ha, dintre care terenuri proprietatea publică a statului – 227,5, proprietatea publică a UAT – 68,6 ha și proprietatea privată – 74,22 ha.

Pe lângă pădurile propriu-zise, primăria dispune de 19,7 ha de perdele forestiere de protecție, toate fiind proprietatea publică a UAT. Acestea sunt destinate protecției terenurilor agricole și infrastructurii locale, având o importanță deosebită în prevenirea eroziunii solului, reducerea efectelor vânturilor puternice și îmbunătățirea microclimatului regional.

2.2.3. Resurse minerale

Există posibilități restrânse de exploatare a nisipului, pietrișului sau argilei, folosite la construcții. Este necesară reglementarea exploatării pentru a minimaliza impactul negativ.

2.2.4. Resurse energetice

Fără rezerve fosile, comuna poate explora potențialul energiei solare și micro-eoliene, având în vedere relieful și condițiile climatice.

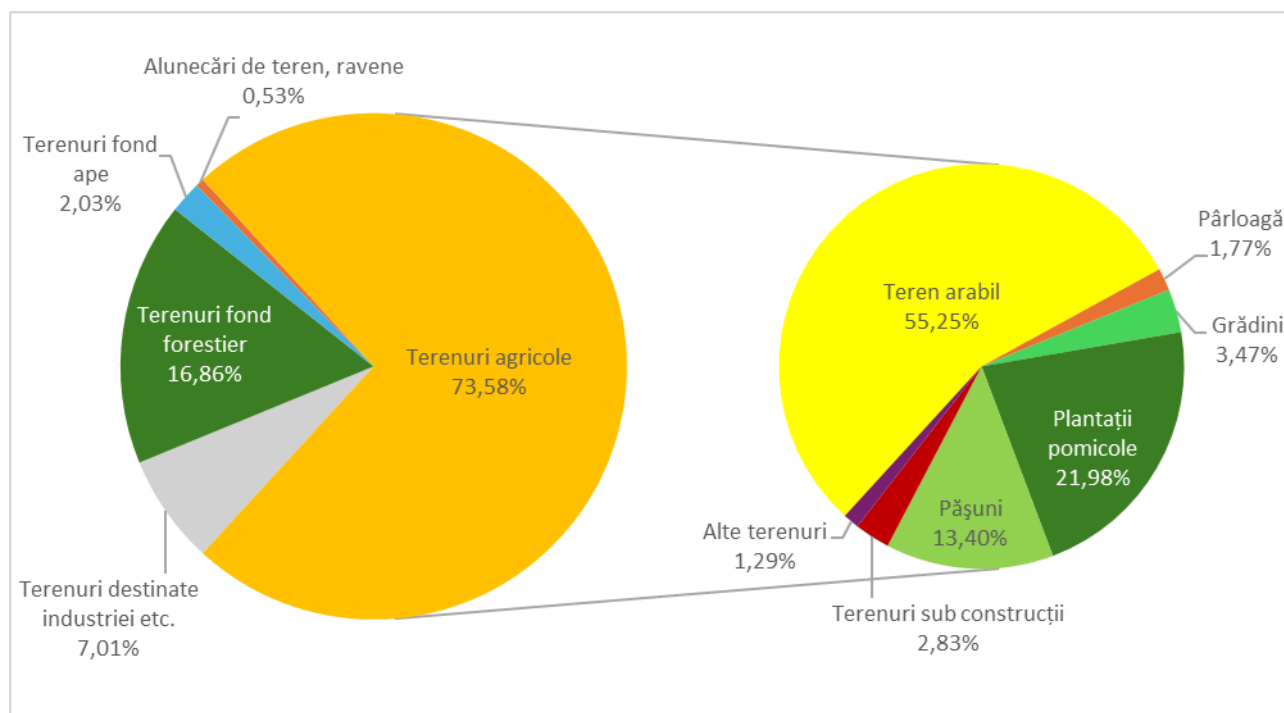
2.3. Acoperirea și utilizarea terenurilor

Structura utilizării terenurilor în comuna Podgoreni evidențiază o economie rurală cu profil agricol dominant, însă cu o prezență notabilă a fondului forestier și a plantațiilor pomicole. Terenurile agricole acoperă 73,58% din totalul suprafeței administrativ-teritoriale, ceea ce indică un grad ridicat de valorificare agricolă.

În cadrul acestora, terenul arabil deține cea mai mare pondere - 55,25% - ceea ce reflectă o orientare prioritară către culturile de câmp, în special cereale, plante tehnice sau leguminoase. Urmează, ca importanță, plantațiile pomicole, care acoperă 21,98% din suprafața agricolă. Această valoare este considerabil mai mare decât media națională pentru localități similare și denotă o tradiție bine înrădăcinată în pomicultură. Pomicultura este, în acest context, nu doar o activitate complementară, ci un pilon economic distinct, cu potențial de valorificare. Pășunile ocupă 13,40%, susținând activitatea zootehnică și oferind terenuri necesare pășunatului pentru animale. În plus, grădinile (3,47%) și pârloua (1,77%)

Întregesc zona agricolă cu roluri funcționale diverse – grădinile fiind asociate autoaprovizionării la nivel gospodăresc, iar pârloaga marcând zone temporar neproductive, dar cu potențial de reintroducere în circuitul agricol. Terenurile sub construcții (2,83%) reflectă densitatea locuințelor, instituțiilor publice și a infrastructurii edilitare. Alte terenuri, în proporție de 1,29%, pot include drumuri, căi de acces, spații verzi sau terenuri temporar neutilizate.

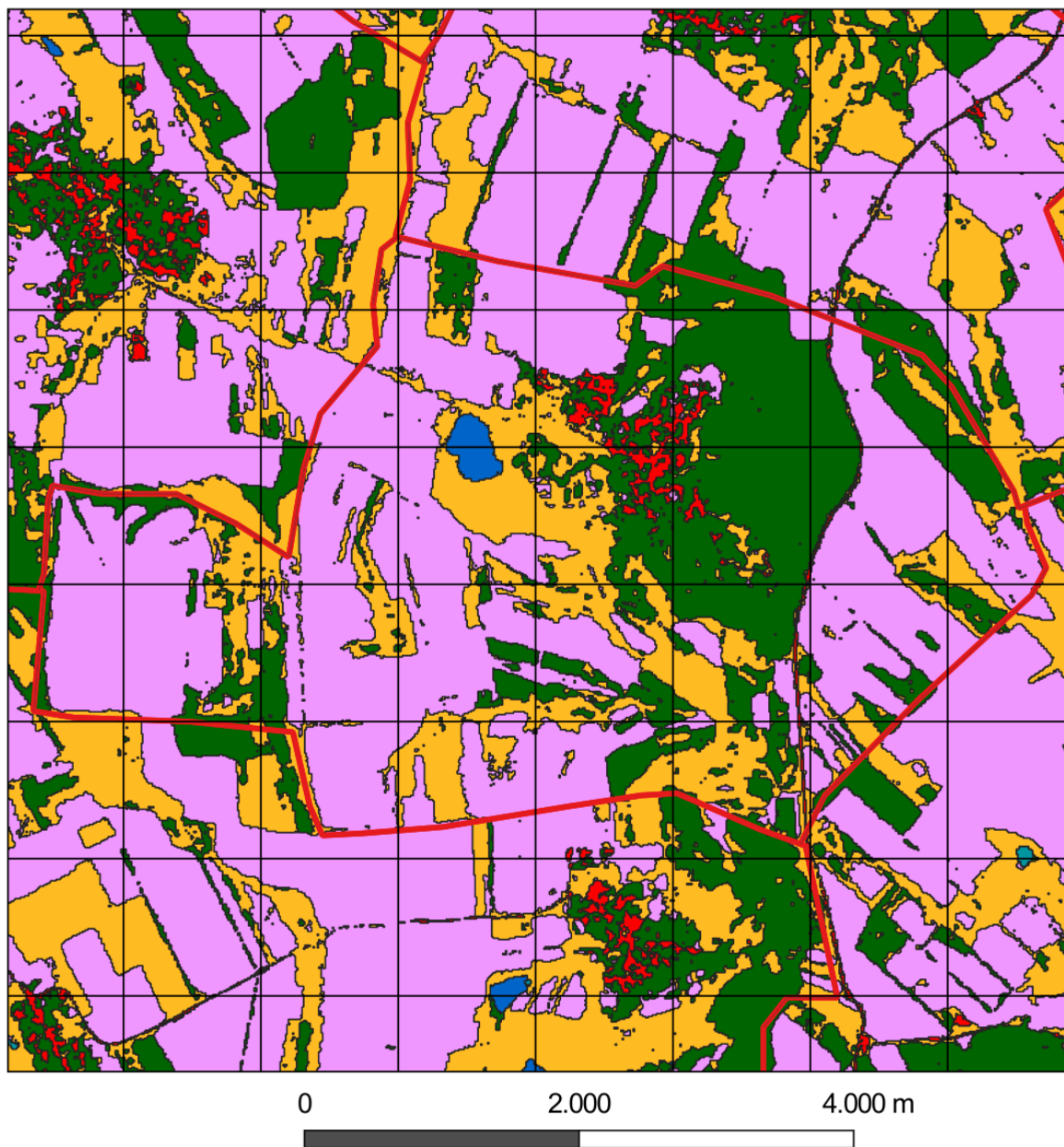
Ponderea categoriilor de utilizare a terenurilor

Un aspect semnificativ în cazul comunei Podgoreni este proporția mare a terenurilor din fondul forestier – 16,86% – care contribuie la menținerea echilibrului ecologic, protejarea solurilor și furnizarea de resurse regenerabile. Această pondere ridicată poate fi asociată cu o geografie colinară sau cu politicile locale de protecție a pădurilor.

Terenurile destinate industriei, transportului și altor activități economice reprezintă 7,01%, sugerând o anumită diversificare economică și existența unor obiective productive sau de infrastructură în afara agriculturii. Terenurile din fondul apelor (2,03%) includ râuri, pâraie sau acumulări de apă cu rol în irigație, pescuit ori agrement. Se înregistrează și o proporție redusă de alunecări de teren și ravene – 0,53% –, ceea ce indică existența unor zone de instabilitate geomorfologică, care necesită monitorizare.

Acoperirea terenurilor - Comuna Podgoreni

Categoriile de terenuri		
Vegetație arboricolă	Terenuri agricole	Bazine acvatice permanente
Pajiști	Terenuri construite	Zone umede înierbate
	Teren gol/vegetație rară	

2.4. Populația, așezările și infrastructura

Populația. Conform recensământului din anul 2004, populația comunei Podgoreni era de 982 de locuitori. La recensământul din 2014, numărul locuitorilor a fost înregistrat la 993, indicând o ușoară creștere. Totuși, până în 2024, populația comunei a scăzut semnificativ, ajungând la 791 de locuitori, acest declin fiind influențat de migrația populației spre centre urbane și de scăderea natalității în mediul rural. Migrația tinerilor către mediul urban și peste hotare generează deficit de forță de muncă și îmbătrânirea populației.

Așezările. Satele din comună sunt organizate în gospodării individuale, cu construcții de tip rural tradițional. Infrastructura locală necesită îmbunătățiri pentru a sprijini nevoile economice și sociale moderne.

Infrastructura.

- **Drumuri:** Alcătuite din segmente asfaltate, pietruite și de pământ, care necesită reabilitare și întreținere constantă;
- **Rețele de apă și canalizare:** Majoritatea gospodăriilor folosesc fântâni individuale, iar sistemul de canalizare este inexistent sau minim, prezentând riscuri de poluare;
- **Energie și telecomunicații:** Rețeaua de alimentare cu energie electrică este stabilă, însă accesul la internet și telefonie mobilă poate fi limitat, afectând inițiativele antreprenoriale.

2.5. Protecția mediului

2.5.1. Managementul deșeurilor

Sistemul local de colectare și depozitare a deșeurilor este rudimentar, generând depozități necontrolate ce poluează solul și apa. Este necesar un sistem integrat de gestionare a deșeurilor, care să includă colectare selectivă și reciclare.

2.5.2. Biodiversitatea

Suprafața forestieră limitată și agricultură intensivă afectează habitatele naturale. Inițiative precum reîmpădurirea și crearea de coridoare ecologice pot contribui la menținerea diversității biologice.

2.5.3. Perdelele Forestiere de Protecție (PFP)

Numărul total al perdelelor forestiere de protecție identificate în satul Podgoreni este de 12, extinse pe o suprafață de 20,56 ha, 11 fiind în stare funcțională satisfăcătoare și 1 PFP - nefuncțională.

După gradul de uscare sectoarele examinate se caracterizează prin uscare slabă (U1), proporția medie a arborilor uscați este de 10-20% din numărul total al arborilor;

PFP-urile analizate includ vegetație lemnoasă:

- arboret monodominant de nuc, prezent în 7 PFP și 1 PFP - salcâm.
- specii în amestec: sălcioara, paltin și alte diverse specii tari – 3 PFP.

În dependență de vârsta medie a speciei de bază, se găsesc 2PFP de 20 ani, 6 PFP de 30-35 ani, 3 PFP – 40 ani.

Construcția PFP:

- 1 rând, cu lățimea de 2 m – 1 PFP
- 2 rânduri, lățimea de 4 m – 8 PFP
- 4 rânduri, 6 m – 1 PFP
- 6 rânduri, 8 m – 1 PFP

În structura perdelelor forestiere examinate se găsesc o serie de specii arborescente și arbustive de vârsta de 10 ani: măcieș (în 11 PFP), porumbar (în 1 PFP), păducel (în 3 PFP), coacăză neagră (1 PFP), lemn cîinesc (1 PFP).

Toate sectoarele vizitate sunt amplasate pe terenuri stabile.

Suprafața celor 12 PFP (20,56 ha) identificate reprezintă doar 1,33% din suprafața terenurilor cu destinație agricolă (1541,44 ha), mult sub ponderea optimă de 4% necesară pentru protecția solului. Pentru atingerea acestui prag, se recomandă extinderea suprafețelor prin împădurire cu peste 40 ha. Gestionarea sustenabilă a terenurilor și implementarea unor măsuri urgente de protecție a solului sunt esențiale pentru prevenirea degradării continue, menținerea fertilității și protejarea mediului. Această extindere ar putea fi realizată prin împădurirea terenurilor degradate, precum și a celor moderat și puternic erodate, contribuind astfel la protecția solului. Creșterea suprafețelor împădurite va mai contribui și la îmbunătățirea capacității de retenție a apei, și astfel crearea unor condiții mai favorabile pentru dezvoltarea culturilor agricole. Aplicarea măsurilor de reabilitare a PFP-urilor și împădurirea ar reprezenta un progres semnificativ către o agricultură durabilă și o gestionare mai eficientă a resurselor naturale.

Pentru PFP-urile din perimetrul primăriei Podgoreni sunt propuse următoarele lucrări silvotehnice de îngrijire și conducere a arboretului, precum și completări:

- Rărituri, pe o suprafață de 2,86 ha (2 PFP): Aceste lucrări constau în tăierea unor arbori selectați pentru a reduce densitatea vegetației și a îmbunătăți dezvoltarea celor rămase. Răriturile contribuie la sporirea sănătății pădurii prin îmbunătățirea circulației aerului și a luminii, permițând creșterea arborilor rămași și susținând biodiversitatea prin crearea unui mediu mai echilibrat.
- Tăieri de igienă, pe 18,97 ha (10 PFP): Lucrările de igienă presupun îndepărtarea arborilor uscați, bolnavi sau afectați de dăunători, prevenind astfel răspândirea bolilor în pădure. Aceste măsuri sunt esențiale pentru menținerea unui ecosistem sănătos și pentru protecția arboretului existent împotriva atacurilor de insecte sau boli.
- Completări, pe o suprafață de 2,7 ha (2 PFP): Aceste lucrări au rolul de a reface golurile din perdelele forestiere prin plantarea de puieți noi, asigurând continuitatea și funcționalitatea acestora. Completările contribuie la menținerea densității optime a vegetației și la îmbunătățirea protecției terenurilor agricole.
- Plantarea culturilor, pe 0,45 ha (1 PFP): se aplică în sectoarele unde vegetația forestieră/ arborescentă lipsește definitiv și perdeaua forestieră de protecție nu își exercită funcțiile.
- Curățiri, pe o suprafață de 1,92 ha (1 PFP): Curățirile constau în îndepărtarea resturilor vegetale, a speciilor invazive și a materialului lemnos căzut. Aceste lucrări sunt esențiale pentru îmbunătățirea condițiilor de creștere ale arborilor existenți, prevenind acumularea de biomasă uscată, reducând riscurile de incendiu și contribuind la menținerea unui echilibru ecologic stabil în pădure.

Aceste lucrări sunt esențiale pentru menținerea funcționalității perdelelor forestiere de protecție, contribuind la protejarea solului, prevenirea eroziunii și protecția ecosistemului local.

De asemenea, se recomandă crearea de noi perdele forestiere, pentru a atinge o pondere optimă de împădurire care va proteja solul și va preveni eroziunea acestuia, alunecările de teren, și pierderea fertilității. Extinderea fondului forestier ar contribui la stabilizarea solului, reducerea efectelor vânturilor puternice și protejarea culturilor agricole, îmbunătățind astfel microclimatul local, ce va implica un impact direct pozitiv asupra producției agricole. Extinderea suprafeței de pădure va sprijini și protecția infrastructurii locale, ameliorând condițiile ecologice generale ale satului. O primă acțiune ar fi identificarea și prioritizarea terenurilor vulnerabile, în vederea creșterii procentului perdelelor forestiere de protecție, de la 1,33% la 4%, pondere optimă de protejare a terenurilor agricole. Îmbunătățirea gradului de împădurire va avea efecte pozitive asupra biodiversității și va reduce riscurile de calamități naturale. Este important ca măsurile să fie implementate pe termen lung, argumentat, pentru asigurarea gestionării sustenabile a resurselor locale.

2.6. Hazarduri naturale

Eroziunea solului, secetele și alunecările de teren sunt principalele riscuri, pe care le pot reduce măsuri precum rotația culturilor, reîmpădurirea și gestionarea responsabilă a apei.

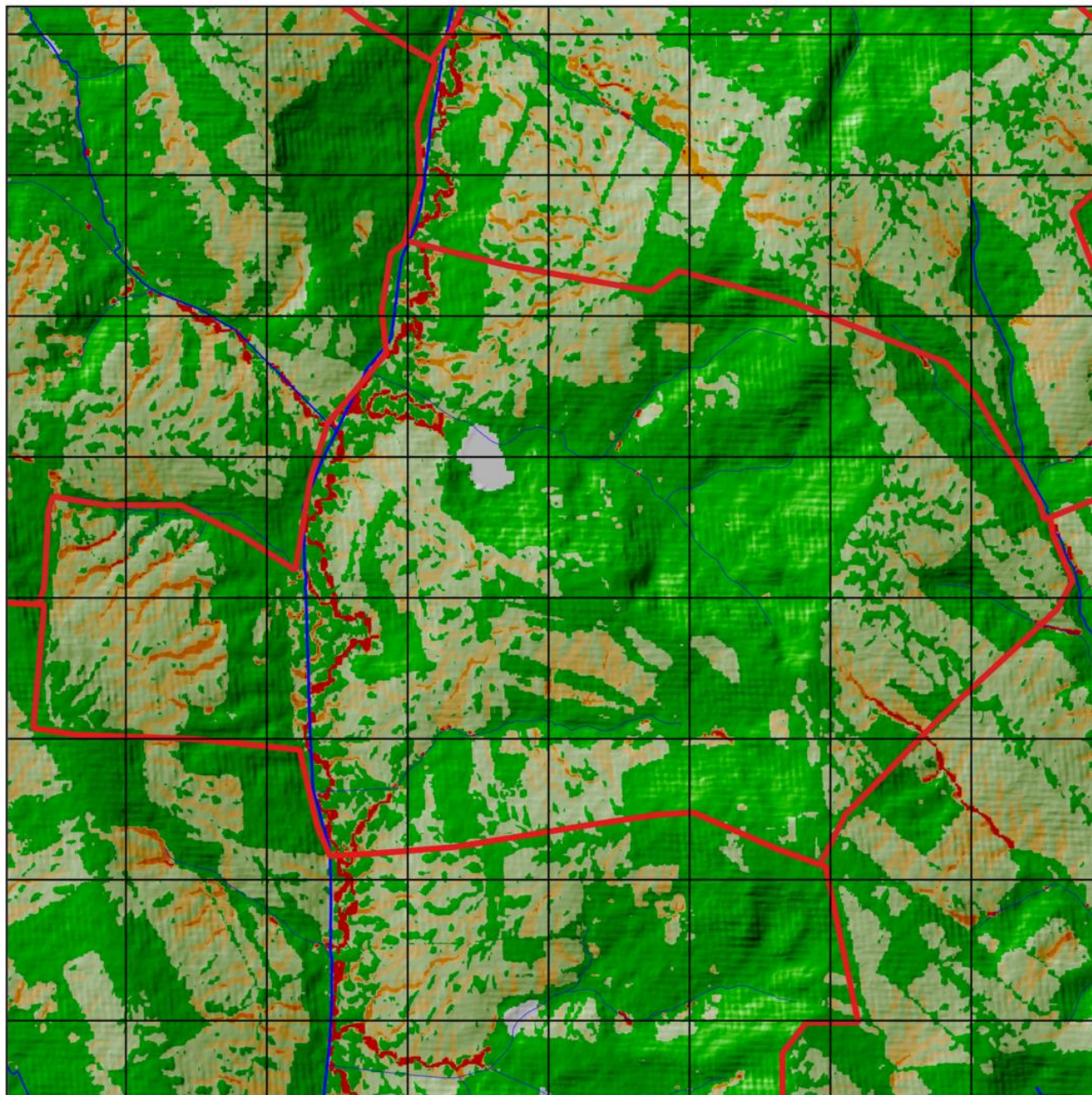
2.6.1. Eroziunea solului

La nivelul comunei Podgoreni, se pierde anual aproximativ 414 tone de sol din cauza eroziunii prin apă. Această cantitate corespunde unui nivel mediu de eroziune comparativ cu celelalte comune, evidențiind că fenomenul este prezent în mod semnificativ, deși nu la extrem. Eroziunea solului în Podgoreni indică existența unor factori precum relieful parțial deluros (care permite scurgeri de suprafață în timpul ploilor) și poate o acoperire vegetală neuniformă, dar și faptul că unele măsuri naturale sau antropice atenuează impactul (de exemplu, părți din teritoriu cu păduri sau practici agricole rezonabile).

Particularitatea comunei constă în intensitatea foarte ridicată a eroziunii pe suprafețele sale: rata medie de pierdere a solului depășește 3,3 tone/ha/an, situându-se printre cele mai mari, însă suprafața relativ mică a comunei limitează volumul total pierdut. Aceasta înseamnă că terenurile Podgoreniului, deși puține ca întindere, sunt puternic expuse la eroziune – un indiciu al reliefului accidentat sau al lipsei de vegetație de protecție. Valoarea maximă locală a eroziunii (~376 tone/ha într-un an) confirmă prezența unor versanți cu degradare severă, chiar dacă acești versanți ocupă areale restrânse.

Dacă nu se iau măsuri, pierderea constantă de sol fertil poate duce în timp la diminuarea recoltelor și la necesitatea unor intervenții agricole corective costisitoare. Pentru a menține calitatea solului și a preveni agravarea eroziunii, se recomandă intensificarea eforturilor de conservare a solului. Acestea pot include: înierbarea șanțurilor naturale de scurgere sau a raveniilor mici înainte ca ele să se extindă, cultivarea terenurilor în pantă folosind benzi alternative de culturi și vegetație protectoră, realizarea de arături superficiale și numai pe conturul pantelor și creșterea suprafețelor de perdele forestiere de-a lungul terenurilor agricole expuse. Astfel, comuna Podgoreni își va proteja solul de degradare și va susține pe termen lung producția agricolă.

Eroziunea solului - Comuna Podgoreni

0 2.000 4.000 m

Cantitatea de sol erodat, t/ha/an

Dark Green	<= 2,0	Light Orange	5,0 - 10,0
Light Green	2,0 - 5,0	Orange	10,0 - 20,0
Red	> 20,0		

3. OPORTUNITĂȚI ȘI CONSTRÂNGERI

3.1. Oportunități de dezvoltare

1. **Agricultură performantă.** Solurile fertile și condițiile climatice pot genera randamente ridicate, prin mecanizare, soiuri performante, irigații, și sprijin cooperativ.
2. **Turism rural și ecologic.** Peisajele colinare și tradițiile locale oferă potențial pentru pensiuni rurale, trasee culturale, evenimente gastronomice și artisanale, diversificând veniturile comunei.
3. **Energie regenerabilă.** Proiectele solare și micro-eoliene pot asigura surse de energie complementar, contribuind la independența energetică și venituri suplimentare.
4. **Acces la finanțări externe.** Programele europene și naționale susțin modernizarea infrastructurii, agriculturii durabile și turismului, fiind surse posibile de finanțare.

3.2. Constrângeri de dezvoltare

1. **Migrația tinerilor și îmbătrânirea populației.** Deficit de forță de muncă calificată și competențe limitate pentru inovare și antreprenariat.
2. **Infrastructură deficitară.** Drumuri, rețele de apă-canal și sistem de deșeuri insuficient dezvoltate afectează atractivitatea economică și calitatea vieții.
3. **Resurse financiare locale reduse.** Bugetul comunal nu poate acoperi toate proiectele necesare; cofinanțări și parteneriate public-private sunt necesare.
4. **Practicile agricole nesustenabile.** Monocultura și folosirea intensivă a îngrășămintelor chimice pot diminua fertilitatea solului și calitatea apei pe termen lung.

3.3. Scenarii de dezvoltare

3.3.1. Scenariul 1: Dezvoltare agricolă intensivă

Obiective:

- Creșterea productivității prin mecanizare, soiuri performante și irigații eficiente;
- Asocieri ale fermierilor pentru reducerea costurilor și îmbunătățirea accesului la piață;
- Dezvoltarea centrelor de procesare și depozitare a producției agricole (cereale, legume, fructe).

Riscuri:

- Presiune intensă asupra solului și apei, cu potențial de degradare a mediului;
- Necesită capital inițial ridicat și adaptare la fluctuațiile pieței agricole.

3.3.2. Scenariul 2: Dezvoltare ecologică și turistică

Obiective:

- Adoptarea agriculturii ecologice (rotația culturilor, compost, fertilizare organică) pentru menținerea fertilității solului și protecția apei;
- Dezvoltarea turismului rural și cultural (pensiuni, evenimente locale, trasee tematice), diversificând veniturile comunale;
- Reîmpădurirea zonelor expuse la eroziune și conservarea habitatelor naturale pentru menținerea biodiversității.

Riscuri:

- Infrastructură turistică limitată și nevoie de promovare la scară regională;
- Adaptare tehnologică și investiții suplimentare pentru fermierii ce adoptă standardele ecologice.

3.3.3. Scenariul 3: Dezvoltare mixtă (agricultură sustenabilă + infrastructură modernă)

Obiective:

- Modernizarea infrastructurii de bază (drumuri, rețea de apă-canal, gestionarea deșeurilor), creând condiții adecvate pentru dezvoltare economică;
- Adoptarea practicilor agricole durabile (rotația culturilor, folosirea fertilizanților organici, management responsabil al apei) pentru menținerea producției și protejarea solului;
- Inițiative turistice moderate și facilități de procesare agroalimentară, care să diversifice economia locală și să ofere venituri suplimentare fermierilor.

Riscuri:

- Necesită cooperare extinsă între autorități, fermieri, investitori și ONG-uri;
- Costuri inițiale substanțiale și rezultate de durată, ce necesită consistență pe termen mediu și lung.

4. OPȚIUNI DE DEZVOLTARE

4.1. Pretabilitatea unor culturi agricole și scheme de rotație a culturilor

În urma evaluării multicriteriale a terenurilor agricole din cele 32 de comune studiate (situate în raioanele Orhei, Rezina și Șoldănești), s-au identificat diferențe semnificative în potrivirea diferitelor culturi și folosințe ale terenului. Per ansamblu, **cerealele de toamnă** (în special grâul și orzul) prezintă cea mai mare pretabilitate, având cele mai extinse suprafețe de teren clasificate drept potrivite sau foarte potrivite pentru aceste culturi. **Culturile prășitoare de primăvară** precum porumbul și floarea-soarelui au, dimpotrivă, o extindere mult mai redusă a terenurilor cu favorabilitate ridicată, fiind în general limitate de factori climatici și edafici. Conform studiilor în domeniu, **principalii factori limitativi** ai productivității agricole în această regiune sunt deficitul de precipitații în perioada de vegetație, regimul termic, panta terenului și proprietățile solului (porozitate, conținut de humus, textură etc.). Aceste constrângeri explică de ce **speciile sensibile la secetă sau la îngheț** (de exemplu, vița-

de-vie, piersicul) au un indice de pretabilitate foarte scăzut în majoritatea comunelor, în timp ce **plantele mai rezistente** (grâul, orzul, lucerna) reușesc să valorifice mai bine condițiile locale. Totodată, pe terenurile cu pantă accentuată sau soluri slab dezvoltate, **utilizările permanente** (pășuni și fânețe) reprezintă opțiunea optimă, aceste suprafețe fiind mai potrivite pentru pajiști naturale decât pentru culturi intensive. În continuare este prezentată analiza detaliată pentru fiecare comună, evidențind culturile cu pretabilitate ridicată, zonele propice și recomandările privind culturile ce ar trebui evitate.

Comuna Podgoreni – al cărei nume evocă tradiții viticole – are, paradoxal, o pretabilitate foarte scăzută pentru **vița-de-vie** în condițiile actuale (practic nicio suprafață nu atinge nivelul “potrivit” pentru viticultură intensivă). În schimb, **grâul** este recomandat (cca 34,1% din teritoriu cu favorabilitate bună), iar **lucerna** are ~25,5% din suprafață cu condiții moderate, ceea ce le face alegeri viabile pe multe terenuri din comună. **Prunul** (~13,1%) și **pășunea** (~11,8%) sunt de asemenea prezente ca folosințe cu pretabilitate relativă – indicând că o parte din teritoriu (în special zonele colinare cu soluri acceptabile) poate susține livezi de prun, iar terenurile mai erodate ar trebui lăsate sub pășune. Pe de altă parte, **cartoful, floarea-soarelui** și, cum menționam, **vița-de-vie** au rezultate nefavorabile în analiza de față și **nu sunt recomandate** pentru extindere la Podgoreni.

Schema de rotație recomandată (4-5 ani)

1. Anul I – Grâu de toamnă: cultură de bază, bine adaptată condițiilor locale.
2. Anul II – Orz de toamnă: alternanță cerealieră pentru diversificare.
3. Anul III – Floarea-soarelui (unde este potrivit): cultură tehnică ce rupe ciclul cerealier.
4. Anii IV–V – Lucernă: leguminoasă perenă ce refertilizează solul și oferă furaje de calitate.

Proporții și categorii de utilizare a terenului

- Culturi principale: grâu, orz, lucernă (în proporții variabile, adaptate analizei de pretabilitate).
- Culturi secundare: soia, mazăre sau alte leguminoase pe suprafețe mici.
- Pajiști permanente: pe terenurile marginale, în special în pantă.
- Livezi/pomi: doar pe microzone favorabile (prun, cireș), dacă sunt identificate.

Principii agronomice moderne aplicate

Rotația include diversificarea culturilor, alternanța cerealelor cu leguminoase și plante tehnice, evitarea monoculturii și utilizarea pajiștilor pe terenurile sensibile. Lucerna are rol ameliorator, fixând azotul și refăcând fertilitatea solului.

Culturi nerecomandate

Se vor evita culturile cu pretabilitate foarte scăzută, precum vița-de-vie, piersicul, cartoful sau porumbul extensiv, deoarece nu oferă randamente stabile și sunt vulnerabile la condițiile pedoclimatice locale.

4.2. Măsuri propuse, rezultate preconizate, indicatori de monitorizare și evaluare, instituții responsabile, surse de finanțare

Progresul general privind realizarea obiectivelor **Planului Local de Acțiuni Comuna Podgoreni, Raionul Orhei** va fi apreciat în baza următorilor indicatori:

Acțiuni	Indicator de progres	Ținta ce urmează a fi atinsă în anul 2030	Cost estimativ	Surse de finanțare
1.1. Extinderea suprafeței fâșiilor forestiere de protecție	▪ Suprafață fâșii forestiere (ha)	+40 ha	~63.300 lei/ha	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.2. Plantarea și/sau conservarea vegetației riverane	▪ Suprafață restaurată (ha)	37 ha	4.500-16.000 lei/ha	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.3. Promovarea culturilor energetice și utilizarea resurselor de biomasă forestieră reziduală	▪ Cantitate biomasă utilizată (tone) ▪ Creșterea ponderii energiei regenerabile în consumul final de energie	35 ha	Dezvoltare a culturilor energetice: 20.000 - 25.000 lei pe hectar în primul an Colectarea și procesarea biomasei forestiere: 200 și 350 lei pe tonă.	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR). ▪ Planul Național „Construim Moldova Europeană”, Programul de Cooperare Transfrontalieră România-Moldova
1.4. Reconstruirea ecologică a pădurilor afectate de uscare și alți factori vătămători sau necorespunzătoare sub raport structural-funcțional	▪ Suprafață reconstruită (ha)	175 ha	1.500 - 2.000 lei pe hectar	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
1.5. Reabilitarea fâșiilor forestiere de protecție a terenurilor agricole	▪ Suprafață reconstruită (ha)	19,7 ha	22 000 – 35 000 lei/ha	▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027; ▪ Proiectul GEF8 (FAO) perioada 2026-2030. ▪ Proiectul de Reziliență Rurală (PRR) – UCIP IFAD Proiectul „Dezvoltarea Sectorului Forestier Comunal în Moldova” – Fondul BioCarbon

<p>1.6. Protecția pădurilor prin combaterea adecvată a dăunătorilor și bolilor (metode biologice de combatere etc.) și a pășunatului în păduri</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rapoarte anuale ▪ Număr de intervenții 	<p>349,64 ha</p>	<p>Tratamente chimice: 1.000 la 5.000 lei/ha. Tratamente biologice: 1.500 și 3.000 lei/ha. Tratamente mecanice: 3.000–4.000 lei/ha.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
<p>1.7. Monitorizarea stării de sănătate a pădurilor și a solurilor forestiere</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rapoarte anuale ▪ Numărul de studii efectuate ▪ Procentul de păduri monitorizate anual. ▪ Numărul de probe de sol și vegetație analizate 	<p>349,64 ha</p>	<p>2.000 lei/ha anual</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul de granturi post-investiționale destinate managementului durabil al terenurilor este parte integrantă a Proiectului Agricultură Competitivă (MAC-P). Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
<p>1.8. Prevenirea și limitarea incendiilor</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Studii de caz ▪ Suprafața pădurilor protejată împotriva incendiilor (ha) 	<p>349,64 ha</p>	<p>4.650 lei și 13.900 lei pe an</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027 Proiectul „EU4 Moldova Rezilientă – Stat Sigur, Comunități Puternice”
<p>1.9. Îmbunătățirea sistemului de monitorizare și observare a acțiunii factorilor biotici și abiotici destabilizatori</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Număr de sisteme implementate ▪ Procentajul de păduri monitorizate 	<p>349,64 ha</p>	<p>13.500 lei pe an</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027
<p>2.1 Aplicarea măsurilor hidrotehnice și fito-ameliorative pe terenurile agricole afectate de ravene</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Suprafața terenurilor afectate de ravene pe care s-au aplicat măsuri hidrotehnice și fito-ameliorative (ha) 	<p>11 ha</p>	<p>165–310 mii lei/ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Proiectul "Îmbunătățirea capacităților pentru transformarea zonei rurale" (TRTP) ▪ Proiectul Băncii Mondiale "Agricultură Competitivă în Moldova" (MACP) Proiectul „Sprijin de urgență pentru producătorii agricoli în contextul crizei socio-economice și energetice” FAO și a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)

2.2 Extinderea terenurilor irigate	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor irigate (ha) 	+31 ha	60.000 - 180.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) <p>Granturi oferite de UCIP IFAD</p>
2.3 Implementarea culturilor agricole cu un consum redus de apă	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața cultivată cu culturi agricole cu consum redus de apă (ha) Reducerea consumului de apă pentru irigare (%) Numărul de ferme adoptând tehnici de irigare eficiente și culturi rezistente la secetă Eficiența utilizării apei în agricultura respectivă (litri de apă pe kilogram de produs) 	534 ha	71.000 - 123.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. Agenția pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii (ADMA): Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME). Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM). Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA). Programul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)” finanțat de Fondul Internațional pentru Dezvoltare Agricolă (IFAD). Proiecte internaționale și parteneriate Proiectul „Sprijin de urgență pentru producătorii agricoli în contextul crizei socio-economice și energetice” FAO și a Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)
2.4 Reducerea suprafeței de terenuri degradate	<ul style="list-style-type: none"> Prevenire a și combatere a eroziunii solului, ha 	-1 ha	10.000 - 20.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Fonduri externe, Organizații internaționale și agenții de dezvoltare, Fonduri private și investiții. Programul de îmbunătățiri funciare 2021-2025. Programul Național de Extindere și Reabilitare a Pădurilor (PNERP) pentru perioada 2023-2032 și Planul de acțiuni pentru implementarea acestuia pentru perioada 2023-2027 <p>Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD)</p>
2.5 Reducerea suprafeței terenurilor puternic erodate	<ul style="list-style-type: none"> Prevenire a și combatere a eroziunii solului, ha 	-2 ha	64,2 mii lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Proiectul Băncii Mondiale "Agricultura Competitivă în Moldova" (MACP). Subvenții pentru lucrările de îmbunătățiri funciare și protecția solului de la AIPA. <p>Programul de îmbunătățiri funciare 2021-2025</p>
2.6 Conversia terenurilor arabile de pe pante (cu un anumit grad de degradare) în păduri	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de hectare de terenuri arabile de pe pante care au fost convertite în păduri 	8 ha	9.500 – 13.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat și local; AIPA, Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor. FEN, Fonduri externe

<p>2.7 Creșterea a cantității de reziduuri vegetale pe suprafața solului care îmbunătățește e agregarea și astfel reduce tendința de formare a crustei, lucrările minime ale solului și sistemul fără lucrări.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea cantității de reziduuri vegetale aplicate pe sol pentru a îmbunătăți agregarea solului. ▪ Reducere a formării crustei pe sol. 	<p>153 ha</p>	<p>7.000 - 11.500 lei/ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Buget de stat, buget local, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT) <p>Programul de granturi pentru facilitarea accesului la piețele de desfacere pentru agricultori</p>
<p>2.8 Măsurile de management pentru reducerea pierderilor de carbon din sol</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reducerea emisiilor de CO₂ ▪ Creșterea conținutului de materie organică ▪ Îmbunătățirea biodiversității solului 	<p>31 ha</p>	<p>33.000 - 70.000 lei/an</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat și fonduri internaționale ▪ Programul de Finanțare a Economiei Verzi (GEFF) al Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD) <p>Programul AgreeaCarbon</p>
<p>2.9 Măsurile de management pentru ameliorarea terenurilor săratate</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Recuperarea și îmbunătățirea capacității solului afectat de sare, ha 	<p>46 ha</p>	<p>12.000 - 23.500 lei/ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT), (UCIMPA) <p>Subvenții pentru Lucrări de Îmbunătățiri Funciare și Protecția Solului, și Programul de Subvenționare a Investițiilor în Tehnica și Echipamentele Agricole (AIPA)</p>
<p>2.10 Măsurile de management pentru prevenirea degradării prin destructurare și crustificare</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Suprafața totală de teren agricol protejată împotriva eroziunii, ha 	<p>15 ha</p>	<p>35.000 – 55.500 lei/ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Programul de Granturi pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT) <p>Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)</p>
<p>2.11 Măsurile pentru prevenirea degradării solului prin compactare</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Suprafața terenurilor afectate de compactare, ha 	<p>8 ha</p>	<p>1.250 - 3.300 lei/ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Buget de stat, fonduri externe, parteneriate public-private. ▪ Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA), subvenții și Programul de granturi post-investiționale "Managementul Durabil al Terenurilor" (MDT). <p>Proiectul "Agricultura Competitivă în Moldova" (MAC-P)</p>
<p>2.12 Măsurile de management pentru prevenirea</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Suprafața terenurilor erodate reabilite, ha 	<p>763 ha</p>	<p>15.000 – 25.000 lei/ha</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, Surse externe. ▪ Proiectul „Suport pentru implementarea Acordului de Asociere” (EU4Environment) ▪ Proiectul „Consolidarea rezilienței

și combaterea poluării solului				comunităților vulnerabile la schimbările climatice” (PNUD) Proiectul „Reducerea Degradării Solurilor și Managementul Durabil al Pajiștilor” (FAO, PNUD, Ministerul Agriculturii)
2.13 Măsurile de management pentru prevenirea și combaterea pierderii de nutrienți în sol	Suprafața terenurilor protejate de eroziune și degradarea solului, ha	763 ha	3.000 - 5.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. Proiectul „Suport pentru implementarea Acordului de Asociere” (EU4Environment) Proiectul „Consolidarea rezilienței comunităților vulnerabile la schimbările climatice” (PNUD) Proiectul „Reducerea Degradării Solurilor și Managementul Durabil al Pajiștilor” (FAO, PNUD, Ministerul Agriculturii)
2.14 Amendarea solurilor acide și alcaline	Suprafața terenurilor ameliorate, ha	3 ha	1.300 - 3.200 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. Subvențiile AIPA (Agenția pentru Intervenții și Plăți în Agricultură) Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Fondul Ecologic Național EU Neighbourhood Instrument
2.15 Proiectarea și executarea amenajărilor antierozionale pentru anii 2025-2030	Suprafața de teren protejată, ha	31 ha	70.500-161.500 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, Surse externe. MAC-P (Managementul Agriculturii și Conservarea Solului) - Banca Mondială și PNUD Programul Interreg NEXT România-Republica Moldova 2021-2027 – UE
2.16 Modificarea categoriei de folosință a terenurilor	Conduc la modificarea albedoului la nivel local și eliminarea unor gaze cu efect de seră	15 ha	21.000 - 60.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Programul de granturi post-investiționale "Managementul durabil al terenurilor", AIPA
2.17 Reabilitarea terenurilor degradate antropice (exploatare miniere, depuneri de reziduuri, poluate cu hidrocarburi, metale grele etc) și împădurire	Suprafața de teren reabilitată, ha	3 ha	17.000 - 40.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT)
2.18 Amenajarea pajiștilor	Suprafața pajiștilor amenajate, ha	204,53 ha	5.000 - 12.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (MDT)

3.1 Stimularea financiară privind procesul de consolidare a terenurilor mici, parcelate	<ul style="list-style-type: none"> Suprafața terenurilor consolidate, ha 	15 ha	6.000–15.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Subvenții pentru lucrări de îmbunătățiri funciare, ameliorare și protecție a solului. Proiectului „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) <p>Stimularea consolidării terenurilor agricole, AIPA</p>
3.2 Promovarea bunelor practici agricole pentru prevenirea și combaterea degradării solului și a pierderilor de nutrienți	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de fermieri care implementează tehnologii și practici durabile de gestionare a terenurilor Suprafața de teren agricol gestionată prin practici de management durabil 	763 ha	78.000 - 235.000 lei per fermier	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Proiectul Agricultura Competitivă (MAC-P). Programele Agenției pentru Dezvoltarea și Modernizarea Agriculturii (ADMA): Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți; Proiectul privind vânzarea-cumpărarea în rate a echipamentelor pentru producerea energiei regenerabile; Proiectul privind transformarea digitală în agricultură; Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME) <p>Proiecte ale Rețelei Naționale de Dezvoltare Rurală LEADER: Ecosistem LEADER din Republica Moldova mai sustenabil; Asociațiile GAL pentru reziliență și securitate</p>
3.3 Implementarea măsurilor de management durabil al resurselor de sol	<ul style="list-style-type: none"> Numărul de hectare unde s-au aplicat măsuri anti-eroziune, ha 	763 ha	97.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Programul de granturi post-investiționale pentru Managementul Durabil al Terenurilor (MDT) <p>Proiectul Băncii Mondiale „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)</p>
3.4 Practicarea asolamentului și rotației culturilor	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea producțiilor agricole; Conservarea biodiversității; Reducerea presiunii bolilor, buruienilor și dăunătorilor 	610 ha	15.000-40.000 lei/ha/an	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. AIPA: Programul de granturi pentru îmbunătățirea productivității terenurilor prin management durabil al terenurilor și subvenții <p>ADMA: Programul de Asistență pentru Fermierii Neprivilegiați 2KR și PAC; Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME); Programul de Dezvoltare a Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM)</p>
3.5 Executarea lucrărilor de afânare a solului pe verticală fără întoarcerea brazdei	<ul style="list-style-type: none"> Creșterea conținutului de materie organică din sol; Sechestrarea carbonului; Intensificarea activității biologice a solului; Creșterea fertilității solului 	107 ha	1.350 - 2.600 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe. Subvenții pentru lucrări de îmbunătățiri funciare (AIPA) Proiectul Modernizarea Tehnicii și Echipamentului Agricol (MAME) Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți <p>Proiectul privind vânzarea – cumpărarea în rate a echipamentelor pentru producerea energiei regenerabile</p>

3.6 Atenuarea fenomenului de tasare / compactare prin reducerea numărului de treceri și executarea lucrărilor la umiditatea optimă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea conținutului de materie organică din sol; ▪ Sechestrare a carbonului; ▪ Intensificare a activității biologice și fertilității solului 	3 ha	17.000 – 28.600 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe. ▪ Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor ▪ Subvenții pentru proiecte de prelucrare a solului (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.7 Terasarea terenurilor în pantă pentru reținerea apei pe versanți	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea umidității solului, a altor proprietăți fizico-chimice ale acestuia 	31 ha	20.000 - 30.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor ▪ Subvenții pentru îmbunătățiri funciare Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.8 Înființarea culturilor anuale de acoperire (culturi verzi)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reducerea degradării sub impact al condițiilor climatice; ▪ Creșterea cantității de materie organica acumulata în sol 	610 ha	3.250 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.9 Implementarea semănatului dublu	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reducerea volumului de apă curgătoare pe suprafața terenului 	15 ha	24.000 – 43.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Programul de granturi pentru managementul durabil al terenurilor (AIPA) Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P)
3.10 Extinderea sistemului de agricultură conservativă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Perturbarea minimă a solului 	76 ha	3.600 - 6.700 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul de granturi privind îmbunătățirea productivității terenurilor printr-un management durabil al terenurilor (MAC-P) ▪ Proiectul privind Asigurarea Fermierilor cu Fertilizanți Programul vânzări în rate 2KR în agricultura performantă irigată
3.11 Implementarea măsurilor privind managementul integrat al resurselor de apă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Suprafața de teren agricol irigat (hectare). ▪ Procentajul populației cu acces la apă potabilă sigură și de calitate. 	76 ha	43.000 - 89.000 lei (pentru implementare inițială + operare pe un an)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe, parteneriat public-privat ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Proiectul „Agricultura Competitivă în Moldova” (MAC-P) Proiectul „Securitatea Aprovizionării cu Apă și Sanitație în Moldova” este finanțat de AID și ADA.

3.12 Alegere a unei tehnologii optime de irigare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reducerea pierderilor de apă; ▪ Creșterea randamentul ui de utilizare a apei de irigat ▪ Suprafața de teren irigată (hectare) 	76 ha	pentru irigare prin picurare (pentru primul an): 9.500 – 18.000 lei/ha pentru irigare prin aspersiune (pentru primul an): 7.500 – 15.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe, parteneriat public-privat ▪ Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) ▪ Granturi oferite de UCIP IFAD ▪ Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA) Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”
3.13 Măsuri de atenuare a eroziunii hidrice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reducerea pierderilor de sol prin eroziune de suprafața 	76 ha	23.000 - 44.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Proiectului Agricultura Competitivă (MAC-P) ▪ Subvenții pentru proiectele investiționale de îmbunătățire a calității solurilor Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale” (TRTP)
3.14 Măsuri de atenuare pentru îmbunătățirea conectivității laterale și a capacității de retenție a apei în zona inundabilă	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prevenirea inundațiilor prin preluarea undelor de viitura în luncile refăcute; ▪ Creșterea biodiversității; îmbunătățirea microclimatului 	76 ha	2.050.000 – 4.100.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) Programului „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale” (TRTP)
3.15 Construcția unor acumulări de compensare	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Creșterea volumului de apă ce poate fi utilizat pentru combaterea deșertificării 	46 ha	28.000 - 45.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) ▪ Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) ▪ Granturi oferite de UCIP IFAD Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”
3.16 Crearea de noi zone umede	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Îmbunătățirea a microclimatului; ▪ Biodiversitatea; ▪ Protecția împotriva inundațiilor 	46 ha	60.000 – 130.000 lei/ha anual	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)”
3.17 Crearea de zone tampon în lungul râurilor/canal elor	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Reținerea particulelor de sol,; ▪ Evitarea eutrofizării, ▪ Producere de biomasa 	2 ha	55.000 lei/ha	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bugetul de stat, fonduri externe ▪ Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) ▪ Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica

				<p>Moldova (PNUD)</p> <ul style="list-style-type: none"> Proiectul „Îmbunătățirea Capacităților pentru Transformarea Zonei Rurale (TRTP)” Proiectul „Deșeuri Solide în Republica Moldova” Proiectul UNEP/GEF: Cadrul global pentru biodiversitate <p>Proiectul UNEP/GEF: Cadrul de implementare a biosecurității pentru managementul resurselor biologice în Moldova</p>
3.18	Reabilitarea sistemelor de irigare existente și introducerea unor noi sisteme irigaționale	Suprafața totală irigată anual	46 ha	<p>pentru sistem de irigație prin picurare: 33.000 lei/ha</p> <p>pentru sistem de irigație prin aspersie: 51.500 lei/ha</p> <ul style="list-style-type: none"> Bugetul de stat, fonduri externe Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR) Reabilitarea infrastructurii hidrotehnice pentru atenuarea vulnerabilității la fenomenele extreme determinate de schimbările climatice în Republica Moldova (PNUD) Programul Dezvoltării Sistemului de Irigare la Scară Mică (PDSISM) Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură (AIPA)

5. COMUNICARE ȘI SENSIBILIZARE

5.1. Obiectivele strategiei de comunicare

Strategia de comunicare are drept scop sprijinirea implementării eficiente a Planurilor Locale de Acțiuni (PLA), asigurarea transparenței procesului decizional și consolidarea implicării comunității în atingerea obiectivelor de neutralitate a degradării solurilor. Comunicarea eficientă este esențială pentru transformarea unui document strategic într-un proces viu, participativ și adaptabil, în care toți actorii – autorități publice locale, cetățeni, ONG-uri și parteneri – au un rol clar definit.

Obiectivele principale ale strategiei sunt:

- Creșterea gradului de informare a populației asupra conținutului și importanței PLA;
- Promovarea beneficiilor ecologice, economice și sociale ale măsurilor propuse în plan;
- Stimularea implicării active a cetățenilor, consilierilor locali, agenților economici și instituțiilor;
- Susținerea procesului de aprobare, finanțare și implementare printr-o imagine publică clară, coerentă și pozitivă;
- Prevenirea dezinformării și asigurarea unei înțelegeri corecte a obiectivelor și măsurilor incluse în plan.

5.2. Mesaje-cheie

Pentru a asigura coerența comunicării și ancorarea acesteia în realitățile locale, au fost formulate mesaje-cheie care reflectă valorile, prioritățile și viziunea Planului Local de Acțiuni (PLA). Acestea au rolul de a mobiliza comunitatea, de a consolida parteneriatele și de a oferi direcții clare pentru un discurs public orientat spre acțiune.

„Așa cum spune și un gospodar înțelept: Nu poți păstra ogoarele pline de râpi și alunecări – trebuie să acționezi pentru a le îmbunătăți ” - evidențiază nevoia urgentă de intervenție asupra terenurilor degradate și importanța acțiunii directe pentru conservarea productivității agricole.

„Trebuie să colectăm apa de ploaie – fiecare strop contează în fața secetei” - accentuează importanța valorificării resurselor naturale, în special în contextul precipitațiilor neregulate și a presiunii asupra surselor de apă.

„Apa va fi – dar nu cum vrem: ploi abundente, neregulate, cu efecte imprevizibile” - transmite riscul asociat schimbărilor climatice și subliniază necesitatea unor măsuri de adaptare, precum vegetație de protecție, irigații eficiente și gestionarea apelor pluviale.

„Planul Local de Acțiuni – un instrument real pentru dezvoltare durabilă” - subliniază caracterul aplicabil, concret și strategic al documentului;

„Împădurim, protejăm, dezvoltăm – împreună!” - încurajează participarea cetățenilor și actorilor locali în implementarea măsurilor de mediu;

„Agricultură modernă, mediu protejat” - pune accent pe echilibrul dintre productivitate și sustenabilitate;

„Comunitate unită, viitor prosper” - transmite ideea de solidaritate locală și implicare comună în dezvoltare;

„Comuna noastră devine mai verde, mai sigură și mai pregătită pentru viitor” - oferă o imagine pozitivă, orientată spre reziliență și adaptare climatică;

„Terenurile degradate trebuie să dispară din cadastru” - exprimă ferm angajamentul pentru reabilitarea terenurilor afectate de eroziune și pentru utilizarea eficientă a fiecărei suprafețe;

„Fiecare idee contează. Fiecare voce schimbă ceva.” - subliniază importanța dialogului deschis și a consultării permanente;

„Cu planul aprobat, atragem fonduri și construim viitorul comunei” - leagă direct strategia locală de oportunitățile de finanțare și dezvoltare concretă;

„Mai multă pădure, mai puțină secetă. Mai multă grijă, mai multă viață.” - transmite clar beneficiile ecologice ale împăduririi și conservării resurselor;

„Schimbările climatice nu sunt viitorul – sunt prezentul cu care trăim astăzi” - atrage atenția asupra urgenței intervenției și necesității unei acțiuni locale rapide și coordonate.

„Comunitatea recunoaște clar nevoile prioritare – apă și canalizare, servicii de sănătate și drumuri.” – subliniază importanța concentrării resurselor pe infrastructura de

bază, pentru îmbunătățirea calității vieții și prevenirea degradării continue a condițiilor de trai.

„Agricultura este afectată de lipsa irigațiilor și condiții climatice extreme – necesită sprijin tehnic și financiar.” – atrage atenția asupra vulnerabilității sectorului agricol și a urgenței implementării unor soluții de adaptare, pentru menținerea producției și securității alimentare.

„Problemele de mediu sunt urgente – gestionarea deșeurilor și reîmpădurirea sunt susținute de majoritatea.” – transmite necesitatea unor acțiuni imediate și coordonate pentru protejarea resurselor naturale și reducerea impactului asupra sănătății comunității.

„Turismul poate aduce beneficii economice – două treimi dintre cetățeni cred în acest potențial.” – evidențiază oportunitatea dezvoltării unor proiecte turistice care valorifică resursele culturale și naturale, generând venituri și locuri de muncă.

„Comunitatea este pregătită să se implice – peste 3/4 dintre locuitori vor să participe activ la consultări și proiecte.” – subliniază potențialul ridicat de mobilizare civică și importanța menținerii unui dialog constant cu cetățenii pentru succesul proiectelor.

„Deschidere majoră spre energie verde – peste 90% ar accesa programe pentru surse regenerabile.” – accentuează oportunitatea implementării de proiecte sustenabile pe energie regenerabilă, cu impact pe termen lung asupra costurilor și mediului.

5.3. Public-țintă

Strategia de comunicare se adresează unor categorii diverse de public, fiecare cu rol specific în procesul de elaborare, aprobare și implementare:

Autoritățile publice locale – primari, consilieri, funcționari publici: vizați în mod direct pentru asumarea și promovarea planului;

Cetățenii – locuitori ai comunei, în special tinerii și gospodarii interesați de conservarea terenurilor și a apei;

Fermierii și agenții economici – ca beneficiari direcți ai măsurilor privind irigarea, solul și reîmpădurirea;

ONG-uri și lideri comunitari – parteneri în implementarea activităților voluntare, de educație și conștientizare;

Instituții de învățământ și cadre didactice – esențiale pentru transmiterea valorilor legate de protecția mediului către generațiile tinere;

Finanțatori și donatori potențiali – cărora li se comunică caracterul strategic, realist și participativ al planului.

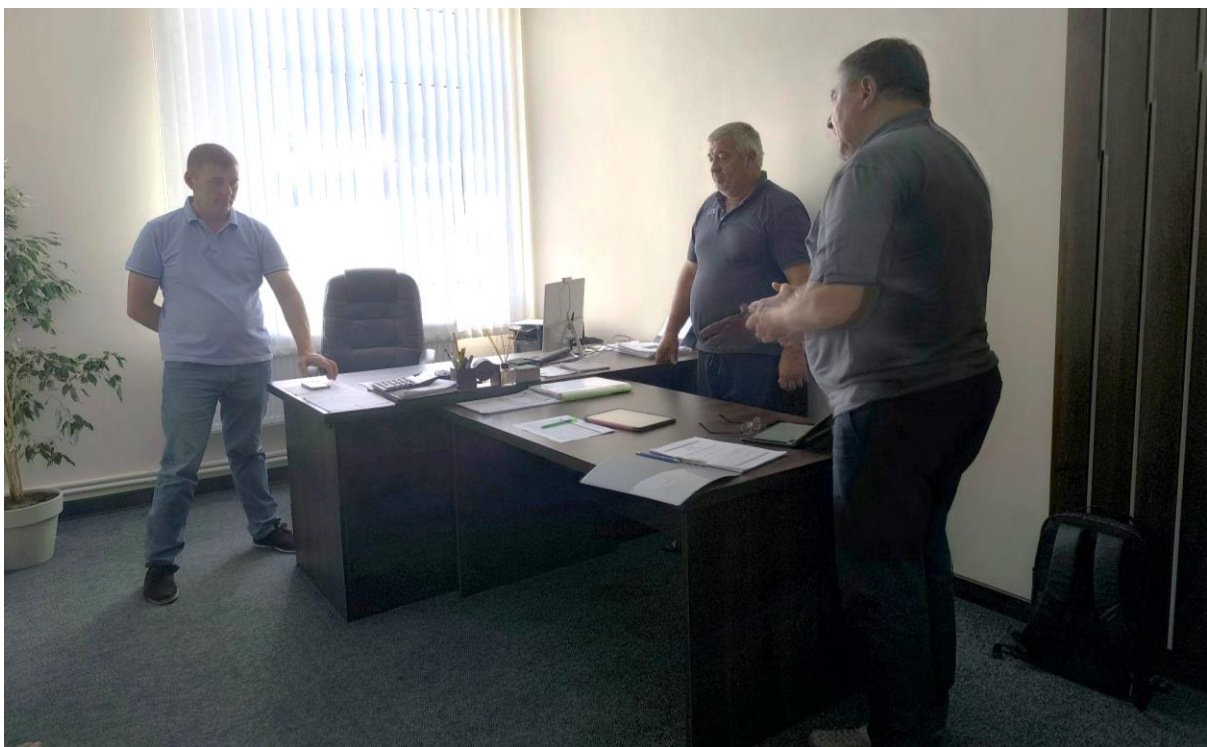
5.4. Canale de comunicare

Pentru a ajunge eficient la toate categoriile de public-țintă și a asigura implicarea comunității, au fost folosite canale de comunicare adaptate specificului local, punând accent pe accesibilitate, transparență și dialog direct:

- **Comunicare telefonică** – pentru contact rapid și eficient cu reprezentanții autorităților locale și alți actori relevanți;
- **E-mail și corespondență electronică** – pentru transmiterea documentelor, invitațiilor și agendelor;
- **Participare la ședințe de lucru și consultări publice** – esențiale în ambele runde de consultări:
 - **Prima rundă (martie-aprilie 2025)** – axată pe prezentarea obiectivelor PLA, identificarea problemelor prioritare și colectarea propunerilor. Reprezentanții echipei de elaborare a PLA au elaborat și aplicat un chestionar adresat comunității, pe baza căruia au fost obținute date relevante în cadrul zonei de studiu: distribuția respondenților (64% administrație publică, restul fermieri, antreprenori etc.), vechimea în comunitate (peste 80% locuiesc de mai mult de 10 ani), principalele probleme identificate (lipsa locurilor de muncă și drumurile proaste – 58,2% fiecare; apă/canalizare – 46,2%), priorități investiționale (apă/canalizare – 39,1%, sănătate – 36,8%, drumuri – 18,4%), dificultăți în agricultură (lipsa irigației, secetă, costuri ridicate), probleme de mediu (deșeuri necorespunzătoare – 66,7%, eroziune sol – 44%, poluare apă – 44%) și priorități (reîmpădurire – 76%). Totodată, s-au înregistrat opinii privind turismul (64,4% cred în potențial), implicarea comunitară (76,7% doresc să se implice mai mult) și deschiderea față de energia regenerabilă (91,5%). Discuțiile au avut loc direct în sala de ședințe a primăriei, cu participarea primarului, inginerului cadastral și a unui specialist în agricultură.
 - **A doua rundă (iulie-septembrie 2025)** – dedicată prezentării variantei în lucru a PLA. Autoritățile locale au fost rugate să analizeze documentul împreună cu specialiști, consilieri și reprezentanți agricoli pentru a formula observații. Aceeași echipă, completată de un consilier local implicat activ, a evaluat fezabilitatea tehnică și economică a măsurilor.
- **Rețea informală de actori locali** – primari, ingineri cadastrali, consilieri, membri ai echipei de proiect, implicați în diseminarea informațiilor și mobilizarea comunității;
- **Transparență prin documente de lucru** – procese-verbale, planuri de acțiuni și materiale distribuite atât tipărit, cât și electronic, pentru analiză și feedback;
- **Consultări publice periodice** – întâlniri lunare sau trimestriale;
- **Platforme online și grupuri de social media** – pentru feedback rapid și actualizări privind proiectele în derulare;
- **Evenimente tematice** – festivaluri, târguri agricole, zile ecologice, care combină informarea cu implicarea comunității;
- **Parteneriate cu școli și ONG-uri locale** – pentru campanii de conștientizare privind mediul, turismul și agricultura sustenabilă.

În cadrul întâlnirilor și vizitelor de teren, s-au realizat fotografiile documentative atât din teren, cât și de la ședințe, pentru a ilustra starea actuală a zonelor vizate și implicarea participanților. Procesele-verbale au consemnat propunerile și concluziile, iar PLA în format MS Word a fost transmis primăriei pentru utilizare locală. Totodată, au fost colectate și distribuite datele de contact ale persoanelor responsabile cu finanțarea proiectelor de împădurire a proprietății private, sprijinind astfel accesul comunității la oportunități concrete de implementare.

Comunicarea a fost ușoară, fluidă și eficientă, susținută de receptivitatea autorităților locale, care s-au implicat activ de la confirmarea logistică a întâlnirilor până la participarea constantă la consultări. Atmosfera deschisă și constructivă, completată de exemple concrete din teren – zone cu risc de alunecare, sectoare cu eroziune avansată, pajiști degradate – a contribuit la fundamentarea participativă a Planului Local de Acțiuni.

5.5. Activități propuse

Pentru a asigura dezvoltarea durabilă a comunei și protejarea resurselor naturale, este esențială implicarea activă a tuturor – administrație, fermieri, tineri, elevi și comunitatea locală. Activitățile propuse urmăresc nu doar îmbunătățirea practicilor agricole și protecția mediului, ci și crearea unor oportunități economice, sociale și educaționale, care să consolideze spiritul de cooperare și identitatea locală.

Campanii de informare

Organizarea de campanii interactive și vizuale despre:

- rotația culturilor și beneficiile acestora pentru sănătatea solului;
- protecția solului și a apei prin metode ecologice și tradiționale adaptate contextului local;

- gestionarea responsabilă a deșeurilor, inclusiv colectarea selectivă și reciclarea;
- conservarea biodiversității prin protejarea speciilor locale și menținerea echilibrului ecosistemelor.

Aceste campanii pot include panouri informative, proiecții de scurtmetraje documentare, concursuri tematice și caravane educaționale în satele comunei.

Ateliere și cursuri

- **Pentru fermieri:** sesiuni practice despre tehnologii agricole moderne, utilizarea eficientă a resurselor, marketing rural, accesarea de fonduri europene și naționale.
- **Pentru tineri:** instruire în antreprenoriat, dezvoltarea turismului local, organizarea de trasee ecoturistice, promovarea produselor tradiționale prin rețele sociale și platforme de vânzare online.
- **Pentru administrație:** cursuri de management de proiect, strategii de atragere a resurselor externe, formarea de parteneriate cu alte localități și organizații.

Crearea ONG-urilor locale

Sușținerea formării de organizații neguvernamentale cu misiune clară de protecție a mediului și dezvoltare comunitară. ONG-urile pot deveni motorul acțiunilor de voluntariat, pot coordona proiecte educaționale și pot facilita accesul la finanțări nerambursabile.

Implicarea elevilor și localnicilor

Organizarea de acțiuni concrete și atractive, precum:

- plantarea de copaci, arbuști și flori pentru reînverzirea spațiilor publice;

- campanii de curățare a malurilor râurilor, pădurilor și zonelor verzi;
- stoparea eroziunii solului și a formării ravenelor prin construcția de gardulețe din nuiele, terasări și lucrări simple de stabilizare a versanților;
- crearea de „patrule verzi” formate din tineri voluntari care să monitorizeze și să raporteze problemele de mediu.

Grup de lucru local

Înființarea unui grup mixt format din reprezentanți ai primăriei, fermierilor, ONG-urilor, tinerilor și școlilor, care să supravegheze implementarea proiectelor, să identifice nevoile urgente și să caute surse de finanțare. Grupul ar putea funcționa ca un „Consiliu Consultativ pentru Dezvoltare Durabilă” al comunei.

Târguri și expoziții

Organizarea periodică de evenimente tematice pentru promovarea:

- produselor locale (miere, brânzeturi, fructe, legume, conserve tradiționale);
- meșteșugurilor (țesături, obiecte din lemn, ceramică);
- oportunităților turistice (trasee de drumeție, zone naturale, gospodării agroturistice).

Aceste târguri pot include degustări, demonstrații meșteșugărești, expoziții foto și standuri interactive, atrăgând atât localnicii, cât și vizitatori din alte zone.

Perspectivă suplimentară

- Crearea unui **calendar anual al activităților comunitare** (Ziua Mediului, Săptămâna Verde, Ziua Recoltei).
- Organizarea de **competiții ecologice** între sate (cine colectează cele mai multe deșeuri reciclabile, cine plantează cei mai mulți copaci).
- Lansarea unui **program de „Ambasadori ai Mediului”** în rândul tinerilor, care să reprezinte comuna la evenimente județene sau naționale.
- Realizarea unui **colț verde în fiecare școală** – mini-grădini unde elevii învață despre plante și îngrijirea lor.

6. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

1. **Comuna Podgoreni dispune de un potențial agricol și peisagistic considerabil**, care poate fi valorificat printr-o strategie adaptată de dezvoltare rurală.
2. **Scenariile de dezvoltare** (agricultură intensivă, ecologică-turistică sau mixtă) prezintă soluții diferite, putând fi combinate în funcție de resurse, interese locale și surse de finanțare.
3. **Modernizarea infrastructurii** (drumuri, rețea de apă-canal, gestionarea deșeurilor) și **agricultura sustenabilă** (rotația culturilor, fertilizarea organică, management responsabil al apei) stau la baza unei dezvoltări economice durabile și protecției mediului.

4. **Accesarea fondurilor externe** (europene, guvernamentale, private) și **parteneriatele public-private** pot susține implementarea proiectelor-cheie și pot genera locuri de muncă, diversificând economia locală.
5. **Implicarea comunității și transparența administrativă** în toate etapele, de la planificare la monitorizare, sunt fundamentale pentru reușita pe termen lung, asigurând acceptare și coeziune la nivel local.

Prin acest **Plan Local de Acțiuni**, comuna Podgoreni poate evolua către un model de dezvoltare rurală durabilă, îmbinând progresul economic cu protecția mediului și bunăstarea socială a locuitorilor.

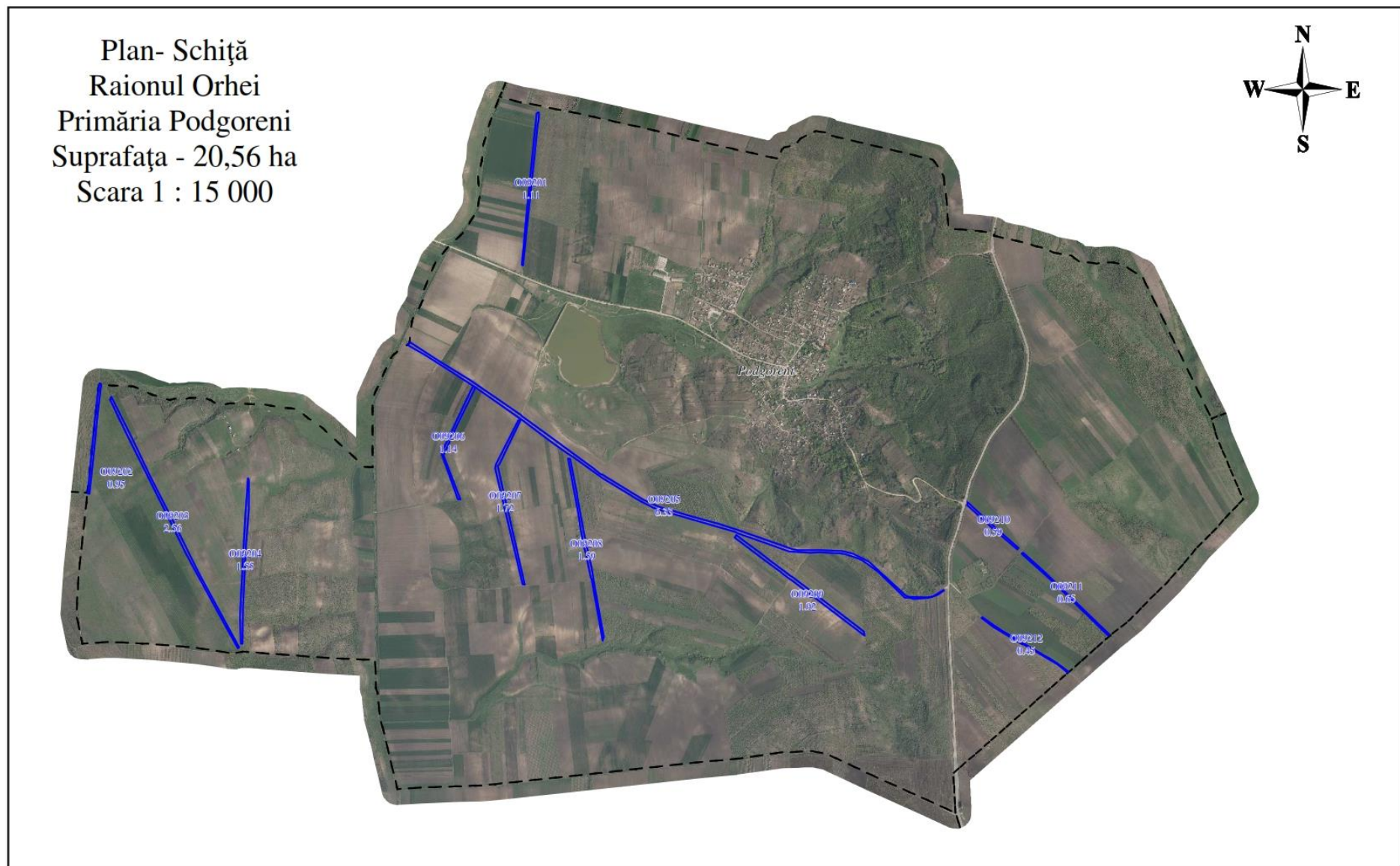
BIBLIOGRAFIE

- Documente și rapoarte oficiale ale autorităților din raionul Orhei
- Reglementări naționale și europene în domeniul dezvoltării rurale, agriculturii și protecției mediului
- Date și analize ale Biroului Național de Statistică (BNS)
- Exemple de bune practici în agricultură ecologică și turism rural

ANEXE

1. **Material cartografic** – Hărți ale comunei Podgoreni: delimitare, utilizarea terenurilor, infrastructură
2. **Tabele cu indicatori statistici** – Evoluția populației, structura gospodăriilor, producția agricolă
3. **Cadru legislativ și reglementări** – Lista actelor normative relevante pentru dezvoltarea locală
4. **Proiecte și inițiative locale** – Modele de bune practici în agricultură, turism, mediu
5. **Rezultate consultări** – Chestionare, discuții și interviuri cu locuitorii privind nevoile și prioritățile comunei

Anexa 1. Planul schiță a perdelor forestiere de protecție evaluate în cadrul Proiectului.

Anexa 2. Lista și caracteristicile perdelelor forestiere de protecție evaluate în cadrul Proiectului.

Cod PFP	Suprafața vectorizată, ha	Lățime, m	Nr rînduri	Vîrsta, ani	Compoziția	SP	Gradul de uscare	Gradul de infestare	Stare funcțională	Lucrări de reabilitare propuse	Suprafața
O09209	1,92	4	2	30	7SC2NU1DT	SC	U1	0	Satisfăcător	Curățiri	1,92
										T. de igienă	1,92
O09205	6,33	4	2	40	9NU1DT	NU	U1	0	Satisfăcător	T. de igienă	6,33
O09208	1,59	4	2	40	10NU	NU	U1	0	Satisfăcător	T. de igienă	1,59
										Completări	1,59
O09207	1,72	8	6	20	9SC1PA	SC	U1	0	Satisfăcător	Rărituri	1,72
										T. de igienă	1,72
O09206	1,14	6	4	20	10SC	SC	U1	0	Satisfăcător	Rărituri	1,14
O09203	2,56	4	2	35	10NU	NU	U1	0	Satisfăcător	T. de igienă	2,56
O09204	1,55	4	2	40	10NU	NU	U1	0	Satisfăcător	T. de igienă	1,55
O09202	0,95	4	2	35	10NU	NU	U1	0	Satisfăcător	T. de igienă	0,95
O09201	1,11	2	1	35	10NU	NU	U1	0	Satisfăcător	T. de igienă	1,11
										Completări	1,11
O09210	0,59	4	2	35	10NU	NU	U1	0	Satisfăcător	T. de igienă	0,59
O09211	0,65	4	2	35	10NU	NU	U1	0	Satisfăcător	T. de igienă	0,65
O09211B	0,45								Nefuncțională	Împădurire	0,45
Toatal	20,56										26,9

Costuri estimative ale lucrărilor de reabilitare

Cod PFP	Suprafața vectorizată, ha	Compoziția	Lucrări de reabilitare propuse	Suprafața intervenție, ha	Harta tehnologică, nr	Cheltuieli conform HT, pentru 1 unitate	Calculul prognozabile pentru suprafața de intervenție, (reconstrucția integrală cu plantări și completări - termen de creștere 4 ani)
O09209	1.92	7SC2NU1DT	Curățiri	1.92	10	2838.94	5450.76
			T. de igienă	1.92	13	2073.32	3980.77
O09205	6.33	9NU1DT	T. de igienă	6.33	13	2073.32	13124.12
O09208	1.59	10NU	T. de igienă	1.59	13	2073.32	3296.58
			Completări	1.59	3	34042.47	54127.53
O09207	1.72	9SC1PA	Rărituri	1.72	12	6669.74	11471.95
			T. de igienă	1.72	13	2073.32	3566.11
O09206	1.14	10SC	Rărituri	1.14	12	6669.74	7603.50
O09203	2.56	10NU	T. de igienă	2.56	13	2073.32	5307.70
O09204	1.55	10NU	T. de igienă	1.55	13	2073.32	3213.65
O09202	0.95	10NU	T. de igienă	0.95	13	2073.32	1969.65
O09201	1.11	10NU	T. de igienă	1.11	13	2073.32	2301.39
			Completări	1.11	3	34042.47	37787.14
O09210	0.59	10NU	T. de igienă	0.59	13	2073.32	1223.26
O09211	0.65	10NU	T. de igienă	0.65	13	2073.32	1347.66
O09211B	0.45		Împădurire	0.45	3	34042.47	15319.11
TOTAL	20.56			26.9			171090.88